

מסכת יבמות דף מב.

• ת"ר...

צריכה להמתין עד שיהיו לה ג' חדשים מיום המיתה	יבמה שחלצה לה אחים בתוך שלשה,
אין צריכה להמתין ג' חדשים	לאחר ג';
הוי לומד מכאן, ג' חדשים שאמרו, משעת מיתת הבעל ולא משעת חליצת היבם	
קושית הגמ' - מ"ש מגט, דרב אמר משעת נתינה, ואע"ג דמשעת כתיבה לא נתייחד עמה, דאם כן, הוה ליה גט ישן, ואפילו הכי משעת נתינה מנינן, ה"נ נמני משעת חליצה?	
תירוץ הגמ' - אמר רבא, אם לאיסור כרת ליבם התרת לאחר ג' חדשים מיד, לאיסור לאו לשוק לא כ"ש דמותרת לאחר חליצה מיד, הואיל ועברו שלשה חדשים מיום מיתה	

• קושית הגמ' על הא דתני וכן שאר כל הנשים...

משנה (דף מא.) - וכן כל שאר הנשים צריכות להמתין ג' חדשים
קושית הגמ' (דף מב.) בשלמא יבמה צריכה להמתין שמא מעוברת היא ושמא יהיה הולד בן קיימא וקא פגע באיסור אשת אח דאורייתא, אלא שאר כל הנשים, אמאי צריכות להמתין?

• תירוץ של רב נחמן על קושית הגמ' אמאי שאר כל הנשים צריכות להמתין....

אמר רב נחמן אמר שמואל - להבחין בין זרעו של ראשון לזרעו של שני, דהוי דבר חשוב לידע היחוס, וכדכתיב "להיות לך לאלקים ולזרעך אחריד" ודרשינן שאין השכינה שורה אלא על הוודאים שזרעו מיוחס אחריו, והכי נמי קיימא לן בנדרים "וברותי מכם המורדים ופושעים בי" אלו בני ערבוביא
וזה דתני גר וגיורת, דהיינו גר שנתגייר ואשתו עמו צריכין להמתין ג' חדשים לפרוש זה מזה, ואע"פ שודאי יודעין שזה אביו, אפ"ה צריכין להמתין להבחין בין זרע שנזרע בקדושה לזרע שלא נזרע בקדושה, (והבחנה זו נלמדת אף היא מדרשת "ולזרעך אחריד", שדוקא זרע שנזרע בקדושה נחשב כזרעו, וצריך לידע שזה זרעו)

מסכת יבמות דף מב.

• **תירוץ של רבא על קושית הגמ' אמאי שאר כל הנשים צריכות להמתין, משום גזירה....**

<p>אם נשאת תוך שלשה, וילדה, והוא בן ט' לראשון, ונולד בביתו של שני, וסבור שהוא בנו, וישא את בת בעלה הראשון שיש לו מאשה אחרת, והיא אחותו מן האב</p>	<p>שמא ישא את אחותו מאביו בעל הראשון בעל השני בן ט' לראשון ונולד בביתו של שני בת ראשון מאשה אחרת</p>
<p>שאם תלד לאחרון בן אחר, וישא אשה וימות בלא בנים, וייבמנה הבן ט' לראשון את אשת הבן האחרון, כסבור שהמת (בן האחרון) הוא אחיו מאביו, ונמצא מייבם אשת אחיו מאמו שלא מאביו, וחייב כרת</p>	<p>וייבם אשת אחיו מאמו בעל הראשון בעל השני בן ט' לראשון ונולד בביתו של שני בן האחרון שהוא אחיו מן האם</p>
<p>אם לא תלד אמו לשני, וימות, והיא בת יבום, וכסבורים שזה בנו, ואשתו אינה בת יבום, ותנשא אמו לשוק בלא חליצה</p>	<p>ויוציא את אמו לשוק בעל הראשון בעל השני בן ט' לראשון ונולד בביתו של שני</p>
<p>אם יש לו אח מאביו הראשון, ולא היו לו בנים ומת, ואין שם אח אלא הוא, והוא סבור שהוא בן האחרון, ונמצאת אשת בנו של ראשון הזקוקה לו נשאת לשוק בלא חליצה</p>	<p>ויפטור את יבמתו לשוק בעל הראשון בעל השני בן ט' לראשון ונולד בביתו של שני יש לו אח מאביו הראשון</p>
<p>וגבי גר וגיורת, לחדא מהני הוא דאיכא למיחש, כגון לשמא ייבם אשת אחיו מאמו, שמא מעוברת היתה וכשתלד סבורה היא שבן ז' הוא ובקדושה נזרע, ותחזור ותלד בן אחריו וישא אשה, וימות בלא בנים, וייבם זה את אשתו, דסבור שגם הוא נזרע בקדושה, וכיון שזה נזרע שלא בקדושה, וסתם עבודת כוכבים זונה היא, איכא למימר שמא אינו בנו של זה, ונמצא נושא אשת אחיו מאמו</p>	

• **מתיב רב חנניא....**

<p>וכאן בהמתנה של ג' חדשים שאסרו חכמים לשאר נשים אין כאן תקנת ערוה, אלא תקנת הולד (להבחין בן מי הוא)</p>	<p>כל הנשים שאסרו חכמים להנשא או להתייבם קורא אני בהן משום תקנת ערוה כדי שלא יבאו לידי ערוה</p>
<p>קושית רב חנניא - ואם איתא דחשו חכמים לשמא ישא אחותו מן האב, הא נמי תקנת ערוה היא?</p>	
<p>תירוץ הגמרא - זה דנאמר תקנת הולד, פירושה שלא יפגע הולד בערוה, משא"כ כל שאר הנשים שאסרו חכמים, התקנה היא בהן ובבעל עצמם, שהם לא יפגעו בערוה</p>	

מסכת יבמות דף מב.

בזמן הגמרא היו מצויים שני סוגי עיבור: של תשעה חדשים, ושל שבעה חדשים. ולד שהיה נולד לשמונה חדשים, היה בדרך כלל "בן תשעה" שנולד קודם זמנו ולא היה יכול לחיות	
תירוץ של הגמרא	קושיית הגמרא
<p>אם המתין חדש אחד, אפילו אם ילדה לשמונה חדשים, אינו ראייה דהולד בן ט' לראשון, דלעולם י"ל דהוי בן ז' לשני, דיתכן ששהתה חדש אחד לאחר שנשאה השני, ורק לאחר כאן נתעברה, והוי בן ז' לשני, וה"ה אם ילדה לשבעה, י"ל דבן ט' לראשון, והיתה מעוברת חדש אחד לפני מיתתו</p>	<p>זה שצריך להמתין ג' חדשים כדי להבחין בין זרע של ראשון לזרע של שני, אמאי צריך ג' חדשים? בשלמא אינה יכולה להמתין ב' חדשים ותנשא, דאז יש ספק אם הוא בן ט' לראשון או בן ז' לשני, אבל אמאי אינה יכולה להמתין חדש אחד ותנשא, ואי לשבעה ילדה, אנן ידעינן דבן ז' לאחרון הוא, דאי מראשון, לא יחיה, דבן שמונה חדשים אינו חי, ואי לשמונה ילדה, אנו יודעים דבן ט' לראשון הוא, ואינו בן ח' לשני, דהא בן ח' אינו חי?</p>
<p>גם אם תלד לאחר שש חדשים ומחצה, אינו מוכרת דבן ט' לראשון הוא, דלעולם י"ל דבן ז' לשני, ואע"פ שאין ז' חדשים שלמים, דאמר מר זוטרא, אפ"ל למ"ד יולדת לט' אינה יולדת לחדשים חסרים אלא לאחר ט' חדשים מלאים, יולדת לז' יולדת לחדשים חסרים, *** ולכן בן ששה ומחצה יכול להיות בן ז' לשני</p>	<p>ותמתין שני חדשים ומחצה, דאי לשבעה ילדה, בהכרח ולד זה בן ז' לשני, (דאי מן הראשון, הוו ט' חדשים ומחצה!) ואי לאחר ששה חדשים ומחצה ילדה, אנו יודעים שהולד בן ט' לראשון?</p>
<p>רב ספרא - אין בודקין את הנשואות, שלא יתגנו על בעליהן</p>	<p>ותמתין משהו (שבוע או שבועים) ותנשא, וכי מלו שלשה חדשים ליום מיתת בעלה, שדרך עובר להיות ניכר, לבדקה בדדיה כדרך נשים, ואי מעוברת, ע"כ מן הראשון, ואם אינה ניכרת עד לאחר מכאן, הולד של השני?</p>
<p>רמי בר חמא - אשה מחפה עצמה שלא תראה מעוברת כדי שלא יבינו שבן הראשון הוא, ויירש בנה בנכסי בעלה שני</p>	<p>ונבדקה בהלוכה, שמוליכין אותה בעפר תיחוח, אי מעוברת היא, פסיעותיה ניכרות ומעמיקות יותר משאר נשים, שהולד מכבידה?</p>
<p>*** שנאמר בלידת שמואל, "ויהי לתקופות הימים", מיעוט תקופות ב', ומיעוט ימים ב', הרי ששה חדשים וב' ימים</p>	

מסכת יבמות דף מב

• תניא לא ישא אדם מעוברת חבירו...

<p>תניא, לא ישא אדם מעוברת חבירו ומינקת חבירו, ואם נשא, יוציא ולא יחזיר עולמית</p>
<p>קושית הגמ' - הואיל וטעם המתנה משום ולד הוא, שלא יהא ספק, א"כ כשאנו יודעים ודאי שהיא מעוברת מראשון, אמאי לא תנשא?</p>
<p>וליכא למימר גזירה משום שמא הבעל השני עושה עוברת סנדל, דשמא תחזור ותתעבר וידחוק אחיו וימעך צורת פניו כסנדל הזה שאין לו צורה,</p>
<p>דהא כמו בעלה הראשון יכול לשמש עם אשתו מעוברת (ופלוגתא היא אם משום דמשמש במוך או משום דמן השמים ירחמו), הכא נמי אם נשאת לאחר אין חשש לשמא תעשה עוברת סנדל</p>
<p>וליכא למימר גזירה משום הלחץ שממעכו בשעת תשמיש,</p>
<p>דהא כמו בעלה הראשון יכול לשמש עם אשתו מעוברת עילויה, הכא נמי אם תנשא לאחר, הוא חייס עילויה, שאין אדם מתכוון להרוג הנפש</p>
<p>אלא גזירה משום שכל מעוברת למניקה קיימא, דכשתלד מניקתו, ואי מינסבא, דלמא מיעברא לאחר לידתה ומיעכר עליה חלבה, וקטלה לברה ברעב</p>
<p>ואין להקשות שכל בעל יהא אסור, דהבעל שהוא אבי העובר מאכילתו בצים וחלב ולא ימות, אבל כשתנשא לאחר, כיון דלאו בריה הוא, אינו מאכילתו בצים וחלב, והאשה מביישת לבא לבית דין לתבוע מיורשי הבעל הראשון ליתן בצים וחלב, ונמצא מת בנה ברעב, לפיכך אפילו אשה מעוברת דאנו יודעים שהוא בן הראשון צריכה להמתין, ואסורה לינשא כשהיא מעוברת או מינקת.</p>

• אחד בתולות....

<p>קושית הגמרא דף מב: - מה הפרש איכא בין בתולות לארוסות ובין נשואות לבעולות? תירוץ הגמרא - כולה חדא קתני, ופירושי קמפרש אחת בתולות ואחת בעולות, וכגון שנתארמלו או נתגרשו, בין מן הארוסין, דהיינו בתולות, בין מן הנשואין, דהיינו בעולות</p>	<p>משנה מא. - וכן כל שאר הנשים לא יתארסו ולא ינשאו עד שיהו להן ג' חדשים אחד בתולות ואחד בעולות אחד גרושות ואחד אלמנות אחד נשואות ואחד ארוסות</p>
--	--

מסכת יבמות דף מב:

- ר' יוחנן - הלכה כר' יוסי דמתיר ארוסות לינשא ונשואות ליארס

ר' יוחנן - הלכה כר' יוסי דשרי ארוסות לינשא, הואיל וליכא למיחש לזרע ראשון, וכן התיר נשואות ליארס
והא דנקט ר' יוסי ולא ר' יהודה, דהא ר' יהודה נמי שרי ארוסה לינשא, משום דר' יוסי נימוקו עמו
דיוק של הגמ' - מכלל דת"ק דאסר אפילו ארוסות ליארס יחידאה הוא, דאם ת"ק היו רבים, לא היה פוסק כר' יוסי נגד רבים
וכן איתא בברייתא שהת"ק היה ר"מ, דתניא הרי שהיתה רגילה לילך לבית אביה, וגם סמוך למיתתו עמדה בבית אביה זמן מרובה, דליכא למימר מעוברת היא, או שהיה לה כעס בבית בעלה ולא שימשה, או שהיה בעלה חבוש בבית האסורין, או שהיה בעלה זקן או חולה, או שהיתה היא חולה, או שהפילה אחר מיתת בעלה, או שהיתה עקרה או זקנה או קטנה או אילונית או שאינה ראויה לילד מחמת סמא או חולי, כולן צריכות להמתין ג' חדשים, דברי ר' מאיר, ר' יהודה מתיר ליארס ולינשא מיד

- ר' חייא בר אבא - חזר בו ר' יוחנן על מה שאמר הלכה כר' יוסי

רב יוסף - אם אכן חזר בו ר' יוחנן, משום ברייתא שנשנית בכרם ביבנה חזר בו
דתניא, אמר ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא, שמעתי מפי חכמים בכרם ביבנה, כולן צריכות להמתין ג' חדשים

- קשיא על מה שאמר ר' יוחנן בתחילה הלכה כר' יוסי

קושית ר' ירמיה בר זריקא - מי אמר ר' יוחנן הלכה כר' יוסי, והא אמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה, ותנן במשנתנו כל הנשים לא יתארסו עד שיהו להם שלשה חדשים, אחת בתולות ואחת בעולות?
תירוץ של ר' אבהו - משנתנו סתם ואח"כ מחלוקת, דהא איפלגו עלה ר' יוסי ור' יהודה, ובמקום שיש סתם ואח"כ מחלוקת, אין הלכה כסתם
דאמר רב פפא, ואיתימא ר' יוחנן, מחלוקת ואח"כ סתם, הלכה כסתם. סתם ואח"כ מחלוקת, אין הלכה כסתם

מסכת יבמות דף מב:

• ר' אבהו

הלכה כסתם	מחלוקת ואח"כ סתם
אין הלכה כסתם	סתם ואח"כ מחלוקת
הלכה כסתם	סתמא דמתניתין ומחלוקת בברייתא

*If you would like the shakla vetarya summaries emailed directly to you (before it is posted on the website),
or to give feedback, please email blumenfeldyaakov@gmail.com.*